

ČESKÁ REPUBLIKA

**ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Jaroslava Vlašína a soudců Mgr. Radovana Havelce a JUDr. Tomáše Rychlého v právní věci žalobce: **L. K.**, proti žalované: **Vězeňská služba České republiky, Věznice Jiřice**, se sídlem Jiřice, Ruská cesta 404, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Praze ze dne 10. 1. 2020, č. j. 54 A 83/2019 – 25,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II. Žádnému z účastníků **s e n e p ř i z n á v á** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

[1] Žalobce (dále jen „stěžovatel“) napadá kasační stížností usnesení ze dne 10. 1. 2020, č. j. 54 A 83/2019 – 25 (dále jen napadené usnesení“), kterým Krajský soud v Praze zamítnul jeho opakovanou žádost o ustanovení zástupce z řad advokátů. Svou žádost stěžovatel odůvodnil tím, že jako osoba nacházející se ve výkonu trestu odnětí svobody nemůže činit úkony, u nichž je nutná osobní přítomnost, zejména nahlížet do spisů, obstarávat nezbytné podklady apod., tedy hájit svá práva neomezeně v plném rozsahu. Rovněž uváděl, že bez možnosti nahlédnout do spisu nebude moci připravit svou obranu, přičemž taktéž zopakoval obavu, že žalovaná nebude řádně zajišťovat předávání korespondence mezi ním a soudem.

[2] Krajský soud v napadeném usnesení dospěl k závěru, že z hlediska podmínek vymezených § 35 odst. 10 větou první soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“), stěžovatel splňuje jak požadavek vznesení návrhu na ustanovení zástupce, tak naplnění předpokladů pro osvobození od soudních poplatků. Podle krajského soudu však (ani nadále) není naplněna poslední z podmínek, tj. nezbytnost ustanovení zástupce k zajištění ochrany práv stěžovatele. K důvodům podané žádosti krajský soud konkrétně uvedl, že je jeho povinností umožnit stěžovateli uplatnění jeho práv, přičemž ten může žádat, aby mu byla podání žalované zaslána, a to včetně krajskému soudu doručených příloh. Z hlediska práva nahlížet do spisu poznamenal, že předseda senátu může na žádost v odůvodněných případech rozhodnout, že k nahlížení

do spisu dojde i mimo místnosti soudu, tedy i v místě výkonu trestu odnětí svobody, případně stěžovateli lze zaslat kopii celého soudního spisu. Krajský soud dále zdůraznil, že žalovaná není oprávněna kontrolovat korespondenci mezi stěžovatelem a soudy (§ 17 odst. 3 zákona č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů), přičemž doplnil, že maření procesních práv stěžovatele ze strany žalované nic nenasvědčuje, a to ani ve vztahu k době, kdy si žalovaná musela být vědoma, že proti ní stěžovatel již podal žalobu na ochranu před nezákonným zásahem. Krajský soud dále poznamenal, že zatajení či ztráta korespondence mezi ním a stěžovatelem mu není známa ani v kontextu dalších řízení, které u něj stěžovatel vede. Vůči stěžovatelem zmiňované problematice obstarávání podkladů zdůraznil, že postačí, pokud označí důkazy, jichž se dovolává.

[3] Ve vztahu k podmínce nezbytnosti ustanovení zástupce k ochraně práv stěžovatele krajský soud dále připomněl, že již v zamítavém usnesení ve věci jeho prvního návrhu na ustanovení zástupce ze dne 16. 12. 2019, č. j. 54 A 83/2019 – 20, uvedl, že stěžovatel podal řádným způsobem žalobu na ochranu před nezákonným zásahem žalované, v níž jasně popsal napadený zásah a uvedl, čeho se domáhá. Krajský soud dále konstatoval, že z podání stěžovatele je zřejmé, že ovládá český jazyk a je dostatečně znalý svých procesních práv i právní úpravy rozhodné pro posouzení věci. S ohledem na opakované podávání správních žalob je potom i obeznámen se soudním procesem. Krajský soud tak pro nenaplnění rozebírané podmínky ustanovení § 35 odst. 10 s. ř. s. stěžovatelův (opakovaný) návrh na ustanovení zástupce zamítl.

[4] Stěžovatel podal proti napadenému usnesení kasační stížnost z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 písm. a) a d) s. ř. s. Vůči závěrům krajského soudu namítl, že žalovaná sice není oprávněna kontrolovat korespondenci vedenou mezi ním a soudy, to však neznamená, že to žalovaná respektuje, o čemž svědčí úspěšné zásahové žaloby. K možnosti nahlížení do soudního spisu v místě výkonu trestu odnětí svobody stěžovatel poznamenal, že by tím docházelo ke zdržení řízení, které je dle § 56 odst. 3 s. ř. s. v přednostním režimu. Ohledně varianty zaslání kopie spisového materiálu stěžovatel poznamenal, že své písemnosti musí mít uloženy v poskytnuté skřínce, avšak vzhledem k množství jím podaných žalob, je skříňka pro takové množství soudních spisů nedostatečná. Kopie soudních spisů by si tak nemohl ponechat a jejich zasílání proto postrádá význam. V návaznosti na uvedené stěžovatel vyjádřil přesvědčení, že plné uplatňování jeho procesních práv, jakožto osoby ve výkonu trestu odnětí svobody, nelze zajistit jinak než ustanovením zástupce. Závěrem své kasační stížnosti podotkl, že důvody napadeného usnesení jsou vymezeny pouze v obecné rovině, bez zohlednění skutečnosti, že je ve výkonu trestu odnětí svobody, protože jej napadá z důvodů obsažených pod písmenem d) ustanovení § 103 odst. 1 s. ř. s. Na základě uvedené argumentace stěžovatel navrhl zrušit napadené usnesení a věc vrátit krajskému soudu k dalšímu řízení.

[5] Nejvyšší správní soud přezkoumal napadené usnesení v souladu s § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s. vázán rozsahem a důvody, které stěžovatel uplatnil v kasační stížnosti. Neshledal přitom vady podle § 109 odst. 4 s. ř. s., k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti.

[6] Kasační stížnost není důvodná.

[7] Jelikož stěžovatel ve své kasační stížnosti uplatnil důvod podle § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. pouze obecně, tj. bez bližšího upřesnění toho, kterého z dílčích důvodů zahrnutých v tomto ustanovení se konkrétně dovolává, přistoupil Nejvyšší správní soud nejprve k posouzení otázky (ne)prezkontovatelnosti napadeného usnesení. V jejím případě totiž platí, že neprezkontovatelné rozhodnutí zpravidla nenabízí prostor k úvahám o námitkách věcného charakteru, a je tudíž nezbytné jej zrušit. Za neprezkontovatelné lze přitom označit zejména takové rozhodnutí, v němž soud zcela opomene vypořádat některou z uplatněných žalobních námitek

pokračování

(srovnej např. rozsudek zdejšího soudu ze dne 18. 10. 2005, č. j. 1 Afs 135/2004 – 73, Sb. NSS 787/2006, nebo ze dne 8. 4. 2004, č. j. 4 Azs 27/2004 – 74; všechna rozhodnutí jsou dostupná na www.nssoud.cz). Nejvyšší správní soud nicméně v kontextu obsahu napadeného usnesení neshledal námitku nepřezkoumatelnosti důvodnou. Uvádí-li stěžovatel, že rozhodovací důvody vymezil krajský soud pouze obecně, bez zohlednění skutečnosti, že se nachází ve výkonu trestu odnětí svobody, je třeba poznamenat, že již obsáhlá citace napadeného usnesení, kterou stěžovatel zahrnul do své kasační stížnosti, dokládá neopodstatněnost tohoto tvrzení. Krajský soud totiž zcela konkrétně poukázal například na možnost stěžovatele požádat o nahlédnutí do soudního spisu v místě výkonu jeho trestu, respektive na variantu zaslání kopie spisového materiálu. Z hlediska obstarávání podkladů pak zdůraznil dostatečnost i jen označení důkazů, jichž se stěžovatel dovolává. Svě úvahy a z nich vyplývající závěry přitom krajský soud popsals zcela srozumitelně, včetně uvedení odkazů na konkrétní judikaturu správních soudů. O přezkoumatelnost napadeného usnesení ostatně svědčí i to, že s jeho závěry stěžovatel v kasační stížnosti konkrétně polemizuje. Námitka nepřezkoumatelnosti je tedy nedůvodná. Z hlediska zbývajících rozsahu stěžovatelem uplatněného kasačního důvodu podle písmene d) ustanovení § 103 odst. 1 s. ř. s. zdejší soud dále podotýká, že neshledal, že by krajský soud zatížil jím vedené řízení jakoukoliv vadou, která by mohla vést k nezákonnosti rozhodnutí o věci samé. Nejvyšší správní soud tak neshledal naplněným žádný z dílčích kasačních důvodů obsažených v § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s., a přistoupil proto k posouzení věcných námitek stěžovatele.

[8] Podstatou projednávané věci je otázka, zda ve stěžovatelově případě je ustanovení zástupce ve smyslu § 35 odst. 10 s. ř. s. nezbytně třeba k ochraně jeho práv v řízení před krajským soudem. Jestliže v této souvislosti namítá, že nebude moci nahlížet do soudního spisu, potom je třeba mu připomenout, že jej krajský soud v napadeném usnesení výslovně upozornil na možnost realizace tohoto práva přímo v místě výkonu trestu odnětí svobody, a to na základě jeho žádosti, respektive na variantu zaslání kopie celého soudního spisu. Krajský soud rovněž poukázal na možnost stěžovatele požadovat zaslání podání žalované, a to včetně soudu doručených příloh. To vše za situace, kdy zdůraznil svou povinnost umožnit stěžovateli uplatnění jeho práv. Jestliže přitom stěžovatel poukazuje na omezenou kapacitu poskytnuté skříňky, pro kterou by si vzhledem k množství jím vedených řízení nemohl případně zaslané kopie spisového materiálu ponechávat, připomíná Nejvyšší správní soud své závěry přijaté v usnesení ze dne 11. 2. 2020, č. j. 9 As 25/2020 – 10, ve věci kasační stížnosti téhož stěžovatele. Již zde k totožnému argumentu uvedl, že zpřístupnění kopie spisu krajským soudem je pro hájení stěžovatelových práv plně dostačující, a to bez ohledu na zmiňované omezení objemu korespondence, kterou si bude moci uschovat. Podstatné je, že se bude moci seznámit s obsahem spisu, přičemž to, aby stěžovatel měl kopie listin neustále k dispozici, není nezbytně nutné.

[9] Nejvyšší správní soud dále neshledává důvodnou ani dílčí námitku, dle níž by umožnění nahlížení do spisu v místě výkonu trestu vedlo k prodloužení délky soudního řízení vedeného v přednostním režimu ve smyslu § 56 odst. 3 s. ř. s. Ačkoliv lze v obecné rovině nepochybně souhlasit s tím, že by doručení soudního spisu na místo určení nepochybně zabralo řádově několik dní, nelze jen z tohoto důvodu vyloučit možnost využití této varianty. Je tomu tak jednak proto, že by bylo možné, jak vyplývá se shora řečeného, stěžovateli případně zaslat toliko kopii spisového materiálu, ale především z toho důvodu, že by tímto argumentem bylo možné *ad absurdum* popřít uplatnitelnost podstatné části procesních práv účastníků řízení, neboť realizace v zásadě jakéhokoliv z nich vyžaduje již z logiky věci určité penzum času. Ani přednostní režim nyní posuzované věci tedy není způsobilý popřít využitelnost alternativ, které pro účely seznámení se se spisovým materiálem krajský soud stěžovateli předestřel.

[10] V případě další stížnostní námitky, dle které to, že žalovaná není oprávněna ke kontrole korespondence vedené mezi stěžovatelem a soudy, ještě neznamená, že uvedené omezení respektuje, Nejvyšší správní soud uvádí, že jde o zcela obecné tvrzení, které navíc není jakkoliv podloženo, s výjimkou taktéž zcela neurčitě odkazu na „*množství úspěšných žalob*“. Jako takové tedy není jakkoliv způsobitelné zpochybnit odůvodnění napadeného usnesení, které je podloženo poukazem na dosud bezproblémovou komunikaci mezi krajským soudem a stěžovatelem, a to nejen v daném, ale i dalších řízeních, které stěžovatel u téhož soudu vede.

[11] V návaznosti na shora uvedené Nejvyšší správní soud dále přisvědčuje krajskému soudu v tom, že hlavní kritérium pro hodnocení potřeby ochrany práv účastníka řízení, ve smyslu § 35 odst. 10 s. ř. s., představuje návrh (žaloba) a jeho obsahová a formální úroveň, neboť právě jeho formulace klade na účastníka řízení po odborné stránce největší nároky (srov. např. rozsudky tohoto soudu ze dne 27. 5. 2004, č. j. 4 As 21/2004 – 64, a ze dne 27. 9. 2017, č. j. 1 As 312/2017 – 12). Na základě tohoto závěru pak krajský soud zcela správně zdůraznil, že stěžovatel podal řádným způsobem žalobu na ochranu před nezákonným zásahem žalované, v níž jasně popsal zásah, který pokládá za nezákonný, a uvedl, čeho se žalobou domáhá. Nejvyšší správní soud souhlasí s krajským soudem i v tom, že z obsahu žaloby, respektive na ni navazujících podání, vyplývá, že stěžovatel je schopen se srozumitelně vyjadřovat v českém jazyce, má dostatečné povědomí o svých procesních právech i rozhodné právní úpravě, na čemž nic nemění ani skutečnost, že se nachází ve výkonu trestu odnětí svobody. Vzhledem k opakovanému podávání správních žalob je pak seznámen se soudním procesem. S ohledem na tyto skutečnosti Nejvyšší správní soud uzavírá, že krajský soud nepochybil, jestliže dospěl k závěru, že ustanovení zástupce není pro ochranu práv stěžovatele nezbytně třeba, protože jeho návrh pro nesplnění podmínek § 35 odst. 10 s. ř. s. zamítl.

[12] Nejvyšší správní soud na základě všech výše uvedených skutečností dospěl k závěru, že napadené usnesení krajského soudu je zákonné a kasační stížnost proto podle § 110 odst. 1, *in fine*, s. ř. s. jako nedůvodnou zamítl.

[13] O náhradě nákladů tohoto řízení bylo rozhodnuto ve smyslu § 60 odst. 1, věty první s. ř. s., ve spojení s § 120 s. ř. s. Vzhledem k tomu, že stěžovatel byl v řízení o kasační stížnosti procesně neúspěšný, právo na náhradu nákladů řízení mu nenáleží. Žalované pak v řízení žádné náklady nevznikly. Nejvyšší správní soud proto rozhodl tak, že se žádnému z účastníků náhrada nákladů řízení nepřiznává.

P o u ě n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3 s. ř. s.)

V Brně dne 25. května 2020

JUDr. Jaroslav Vlašín
předseda senátu